

Skriftlige indlæg fra Det Økonomiske Råds medlemmer

På de følgende sider er gengivet skriftlige indlæg fra medlemmer af Det Økonomiske Råd. Følgende medlemmer har ønsket at give skriftlige bidrag:

Økonomi- og Erhvervsministeriet
Finansministeriet
Danmarks Nationalbank
Danmarks Arbejdsgiverforening
Landsorganisationen i Danmark
Dansk Metal
Dansk Industri
Håndværksrådet
Landbrugsraadet
Handel, Transport og Service
Dansk Handel og Service
Finansrådet
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Særlig sagkyndig, Finn R. Førsund
Særlig sagkyndig, Niels Thygesen

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Formandskabets rapport viser, at det går godt i dansk økonomi. Opsvinget har nu varet i to år, og der er fortsat udsigt til solid vækst, faldende ledighed og overskud på de centrale balancer.

Formandskabet påpeger, at der med den faldende ledighed er risiko for, at der kan opstå flaskehalse, og at der også på længere sigt er behov for et større arbejdsudbud. Økonomi- og Erhvervsministeriet deler opfattelsen af, at det er en hovedudfordring for dansk økonomi at styrke arbejdsudbuddet.

Med et stramt arbejdsmarked skal der føres en passende stram finanspolitik og nye initiativer forudsætter, at der skabes råderum hertil. Formandskabets opfattelse af, at der ikke kan disponeres fremadrettet før de nødvendige reformer har vist deres virkning forekommer dog for restriktiv.

Det vil fx have konsekvenser for den annoncerede store satsning på forskning, innovation og uddannelse som led i at styrke Danmark i globaliseringen, der jo finansieres af det fremtidige råderum. Hertil kommer, at skattelettelser målrettet mod at øge arbejdsudbuddet kan være vigtigt element i en langsigtet indsats for at styrke arbejdsudbuddet.

Prisstigningerne på ejendomsmarkedet er genstand for stor opmærksomhed. Udviklingen kan langt hen af vejen begrundes i et normalt reaktionsmønster på boligmarkedet i tider med lave renter og stigende indkomster. Denne vurdering er på linje med vores analyser af boligprisstigningerne.

Som i tidligere rapporter fra formandskabet peges der på, at ejendomsbeskatningen bør hæves betydeligt fx gennem en beskatning af kapitalgevinster, der – afhængig af den konkrete udformning – vil kunne indbringe 15-20 mia. kr. årligt. Det harmonerer selvsagt ikke med skattestoppet. Herudover bør man udvise forsigthighed overfor et boligmarked, der ser ud til at blive mere afdæmpet. Det er Økonomi- og Erhvervsministeriets vurdering, at det anførte provenuskøn klart overvurderer de realistiske muligheder for en beskatning af kapitalgevinster på ejerboliger.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

Formandskabet sætter i anden del af rapporten fokus på konkurrencen og konkurrencepolitikken. Der er tale om interessante analyser, som viser, at der kan opnås betydelige velfærdsgevinster ved at forbedre konkurrencen. Analyserne ligger i god forlængelse af regeringens mål om, at konkurrencen i Danmark skal være på

niveau med de bedste lande, og at antallet af brancher med konkurrenceproblemer skal halveres inden 2010.

Økonomi- og Erhvervsministeriet kan tilslutte sig forslaget om at gennemgå konkurrencebegrænsende offentlige reguleringer, som ministeriet sammen med en række andre ministerier allerede er i gang med at se på.

Ministeriet er også enig i anbefalingerne om at sikre en mere effektiv konkurrencecelovgivning. Der forventes fremsat lovforslag om muligheden for bøderabat som led i en forstærket indsats mod karteller i 2006, mens forslaget om en konkurrencedomstol vil indgå i overvejelserne om den kommende retskredsreform. Ministeriet har desuden noteret sig anbefalingen om sammenlægning af de overlappende aktiviteter i Konkurrencestyrelsen og i Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet, som vil kunne give smidigere sagsbehandling og nedbringe de ofte lange sagsbehandlingstider i konkurrencesager.

Derimod finder vi ikke aktuelt behov for at ændre Konkurrencerådets sammensætning. Konkurrencerådet ledes allerede af et formandskab, der skal bestå af uafhængig juridisk og økonomisk sagkundskab, mens erhvervsrepræsentanterne, som kun udgør 7 ud af 19 medlemmer, giver nyttige bidrag til rådets arbejde og er med til at styrke konkurrencekulturen i erhvervslivet.

Økonomi- og Erhvervsministeriet er enig i vigtigheden af, at der er konkurrence på det danske energimarked. I forhold til anbefalingen om fusionen mellem DONG og Elsam, som i øjeblikket behandles af Kommissionen, er det ikke selskabskonstruktionen, men konkurrencen på markedet, der er det centrale. I energisektoren er integrerede aktiviteter ikke et særsyn. Tværtimod er man oppe mod store integrerede energiselskaber med betydelig statslig involvering i blandt andet Frankrig og Tyskland. Det er derfor også en afvejning mellem konkurrencen på det danske marked og konkurrencen med store europæiske selskaber.

Endeligt er ministeriet helt enig i vigtigheden af at få styrket det indre marked for tjenester i EU. Analysen af Kommissionens forslag til servicedirektiv berører dog ikke i tilstrækkelig grad de problemområder, som har præget debatten. Det gælder bl.a. oprindelseslandsprincippet, hvor forskellige regler for danske og udenlandske udbydere mht. miljø, sundhed, arbejdsmiljø og forbrugersikkerhed mv. skaber en ulige konkurrencesituation. En mulig løsning kunne være, at adgangen til markedet skal ske efter reglerne i oprindelseslandet, mens tjenesteydelserne skal udføres efter reglerne i det land, hvor den leveres. En sådan løsning åbner adgangen til EU-landenes servicemarkeder, hvilket Økonomi- og Erhvervsministeriet vurderer, er det centrale for et indre marked for tjenester. Denne vurdering deles af Copenhagen Economics, der i en nylig analyse – bestilt af EU's

formandskab - finder, at 90 pct. af servicedirektivets økonomiske gevinster hidrører åbningen af markederne (og ikke fra forskelle i udøvelsesreglerne).

Hertil kommer, at forslaget kan have konsekvenser for den skandinaviske arbejdsmarkedsmodel. Direktivforslaget er desværre ikke så klart, at problemerne med hensyn til at føre en effektiv kontrol og samtidig opretholde en arbejdsmarkedsmodel med overenskomster og retten til at konflikte er løst ved - som i formandskabets rapport - at henvise til udstationeringsdirektivet. Derfor har ikke bare Danmark, men også Sverige rejst dette spørgsmål i EU.

Finansministeriet

Konjunkturvurderingen tegner et realistisk billede for de næste år. Ledigheden reduceres til et historisk lavt niveau, inflationen er i overkanten af 2 pct., mens der fortsat er pæne overskud på offentlige finanser og betalingsbalance.

De aktuelt lave lønstigninger er ikke en tilstrækkelig målestok for pressituationen. Lønstigningerne afspejler bl.a. forsinkelser i løndannelsen, og at ledigheden i en periode har ligget højere end det som strukturerne kan bære på længere sigt. Formandskabets vurdering peger rimeligt på, at det ventede yderligere ledighedsfald vil virke løndrivende. Der er enighed om, at hensynet til arbejdsmarkedet tilsiger tilbageholdenhed i finanspolitikken.

Omkring 2010-planen kan det noteres, at det centrale mål har været at sikre strukturelle offentlige overskud af en bestemt størrelse og gældsnedbringelse. Som det ser ud nu er udviklingen på linje med de oprindelige mål.

Formandskabets konjunkturvurdering understøtter, at de opstillede mål omkring gæld og saldo kan nås. Det vil i givet fald indebære, at 2010-planen er realiseret, også selv om instrumenterne – dvs. beskæftigelsen og offentlige forbrugsudgifter – måske ikke præcist flugter med de krav, som er opstillet. Udgiftsstyringen og indsatsen for at øge beskæftigelsen har uændret høj prioritet.

Øget arbejdsudbud er en central udfordring på kort og langt sigt, og betingelserne er gode i den aktuelle situation med lav ledighed og mangel på arbejdskraft. Med lav og aftagende ledighed kan styrkede rådighedskrav være et mere effektivt instrument end nogle af de andre elementer i arbejdsmarkedspolitikken.

Formandskabet henviser til service-eftersynet af beskæftigelsespolitikken, hvor rådighedsreglerne er et tema, men kunne også have reflekteret over andre initiativer, som er i gang. Eksempelvis er der med integrationspakken ”En ny chance til

alle" indgået en aftale bl.a. om beskæftigelseskrav i kontanthjælpssystemet og aktivering af kontanthjælpsmodtagere, som ikke er tilmeldt AF. Samlet kan pakken øge antallet af helårspersoner i beskæftigelse eller i uddannelse med op til 10.000 personer frem mod 2010.

Desuden fremlægges forslag på velfærdsområdet i første del af 2006 med baggrund i den endelige rapport fra Velfærdskommissionen. Hertil kommer arbejdet med Globaliseringsrådet og en styrket voksen- og efteruddannelse. Der arbejdes også med en handlingsplan, der skal bidrage til at få de unge hurtigere igennem uddannelsessystemet. Der er dermed processer i gang på mange af de områder, som Formandskabet lægger vægt på i rapporten, og som bl.a. sigter på at følge op på kravene i 2010-planen.

Det er ikke i overensstemmelse med regeringens skattestop at øge boligbeskatningen. Den i rapporten skitserede model for beskatning af kapitalgevinster er indrettet med henblik på at mindske såkaldte indlåsnings effekter. Modellen forudsætter en ret kompliceret opgørelse af skattegrundlaget, som forekommer svær at gennemskue og rejser en række spørgsmål. En vurdering af niveauet for en skattemæssig neutral ejendomsværdiskat vedrører beskatning af boligkøb på marginalen, og ved en vurdering af begunstigelsen af ejerboliger under gældende regler forekommer det eksempelvis ikke indlysende at inddrage nedslaget for boligkøb foretaget før 1998. Incitamentet til at investere i ejerboliger må antages at afhænge af den fremadrettede forventning til bl.a. boligbeskatningen og beskatningen af anden kapitalindkomst.

Rapporten indeholder et interessant temakapitel om konkurrence på produktmarkederne, som kan bidrage til at synliggøre de potentielt ret betydelige gevinster ved forøget konkurrenceudsættelse.

De mekanismer der driver resultaterne i de viste makroberegninger er ikke lettilgængelige, og de beregnede virkninger på arbejdsudbuddet som følge af produktmarkeds konkurrence kan fremstå høje. Det er ikke klart hvad der menes med, at fleksibiliteten på det danske arbejdsmarked bringes på amerikansk niveau, når ledigheden er sammenlignelig i de to lande, mens arbejdsmarkedsmodellerne, lønspredning osv. er så markant forskellige.

Beskrivelsen af elmarkedet fører til nogle anbefalinger til styrkelse af konkurrencen på energimarkederne, herunder en anbefaling til konkurrencemyndighederne om opsplitning af det selskab, der vil opstå som følge af fusionen mellem DONG og en række elselskaber.

Energinet.dk, der nu ejer og driver de overordnede transmissionsnet på energiområdet, skal ved beslutningen om ny infrastruktur anlægge en samlet samfundskonomisk betragtning, hvori også konkurrence- og markedsforhold indgår. Samtidig arbejdes der på at skabe et regelsæt for grænseoverskridende transport af energi med henblik på at styrke samhandelen og konkurrencen. Målet er at få skabt et velfungerende europæisk energimarked.

En opsplitning af et selskab kan under visse betingelser føre til mere konkurrence, men der er også risiko for mindre effektiv ressourceanvendelse. anbefalinger om opsplitning bør baseres på en detaljeret gennemgang og afvejning af fordele og ulemper, som ikke findes i rapporten.

Fusionen mellem DONG og en række elselskaber – og afhændelsen af en betydelig del af elproduktionskapaciteten til Vattenfall – må også vurderes på baggrund af udviklingen af et velfungerende europæisk energimarked. Formålet har været at skabe et selskab, der er i stand til også på sigt at klare sig i konkurrencen med de energikoncerner, der allerede i dag har en markant placering på markederne i nabolandene, med sigt på at sikre konkurrencen på markedet.

Fusionen skal således ses i lyset af det sandsynlige alternativ. Elsam og Energi E2 var allerede koblet sammen gennem ejerskab og forkøbsrettigheder. Det er derfor ikke usandsynligt, at de to selskaber ville være blevet solgt samlet til et af de store elselskaber i nabolandene. Denne konstellation vil næppe have øget konkurrencen og gavnet de danske energikunder.

Fusionen er under behandling i Kommissionen, der vil vurdere dens konsekvenser for konkurrencen med udgangspunkt i de konkurrenceretlige regler.

Danmarks Nationalbank

DØR's prognose indebærer en soft landing. Efter en kraftig indenlandsk drevet vækst stabiliseres udviklingen således, at væksten i 2007 befinder sig på et niveau, hvor der ikke sker yderligere fald i arbejdsløsheden. Udviklingen støttes ved, at ejendomspriserne kun forventes at stige lidt, samtidig forventes renten at øges. Den offentlige forbrugsvækstrate er nede på 0,7%. Et så lavt niveau er kun sjældent opnået. Væksten i det private forbrug klinger af. Man erkender dog, at forbrugskvoten er historisk lav og formuekvoten høj.

Det er en ganske beroligende prognose, men præget af modellernes tendens til at søge mod stabilitet.

Forbliver væksten i efterspørgslen imidlertid på det nuværende høje niveau, vil presset på arbejdsmarkedet øges. Allerede i dag konstateres der stigende flaskehalse i byggeriet, men også en række andre områder melder om pres. Mulighederne for at få flere i arbejde skal selvfølgelig udnyttes, og vi kan heller ikke angive præcist ved hvilken arbejdsløshed lønudviklingen begynder at accelerere. Det er til gengæld helt centralt, at vi undgår en sådan acceleration.

Faktorer, som fortsatte kraftigt stigende boligpriser, kunne bidrage til en fortsat kraftig forbrugsudvikling. Her kan man konstatere, at DØR for et år siden mente, at boligpriserne ville stige med 3,5 % i 2005. Nu regner man med 14,4 %. Ligeledes regnede man med, at arbejdsløsheden holdt op med at falde i 2006. Efter den nye prognose vil det først være i 2007.

Den stramme beskæftigelsessituation – antallet af personer i aldersgruppen 25-59 har været faldende siden 2002 og falder i de kommende år med op til 25.000 personer om året - stiller krav til den økonomiske politik, og der er intet grundlag for nogen form for lempelse af finanspolitikken.

I denne forbindelse havde det været ønskeligt, om Rådet havde analyseret risici for overophedning nærmere.

Det er vanskeligt at være uenig med Rådet i, at arbejdsmarkedsreformer er lettest at gennemføre i gode tider. Samtidig er behovet stærkest for at øge kapaciteten i økonomien.

Rapporten indeholder et afsnit om boligbeskatning, den fastfrosne beskatning har, som anført, været en faktor i ejendomsprisstigningerne, men ikke den eneste. Samtidig må det bemærkes, at ejendomsskatten både påvirker disponibel indkomst og formue, og derfor medfører ændrede ejendomsskatter en større effekt på efterspørgslen end mange andre skatter. Beskatning via saldometoden synes meget kompliceret.

Men hensyn til konkurrenceafsnittet skal bemærkes, at det er vigtigt for konkurrencen, at forbrugerne reagerer på prissignalerne.

Dansk Arbejdsgiverforening

Dansk økonomi er lige nu i fin form. Aktiviteten i den private sektor er høj og stiger fortsat, ledigheden falder og den danske lønstigningstakt holdes i ave.

Alligevel er den danske konkurrenceevne under pres af en meget lav udenlandsk lønudvikling. Og Formandskabets tal peger på et øget pres i de kommende år, fordi de danske lønninger forventes at stige med over 4 pct. Dansk Arbejdsgiverforening vurderer, at Formandskabet ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til den betydning, den skærpede internationale konkurrence via globalisering og outsourcing har for løndannelsen.

Væksten kan hurtigt blive begrænset af mangel på arbejdskraft med de rette kvalifikationer. Samtidig skal man huske på, at den demografiske udvikling - med flere ældre og færre erhvervsaktive - ikke kun er noget der sker langt ude i fremtiden. Allerede i dag forsvinder omkring 10.000 personer hvert år ud af arbejdsmarkedet alene som følge af den demografiske udvikling.

Det er helt afgørende, at der nu effektivt gøres noget for at øge arbejdsudbuddet – og dermed sikre kursen i dansk økonomi både på kort og på længere sigt. Den nuværende robuste danske økonomi giver det bedste udgangspunkt for velfærdsreformer.

Dansk Arbejdsgiverforening er enig med Formandskabet i, at der er brug for reformer på dagpengeområdet. En kortere dagpengeperiode og en gradvis nedtrapning af dagpengene med længden af ledighedsperioden vil øge tilskyndelsen til at arbejde. Men andre områder bør også nytænkes. Kontanthjælpen og fleksjobordningen er områder, hvor de økonomiske incitamenter til at arbejde bør styrkes.

Samtidig bør det i langt højere grad sikres, at arbejdsformidlingen og kommunerne lever op til deres forpligtigelser ifølge loven. Analyser i Dansk Arbejdsgiverforenings nye ArbejdsMarkedsRapport viser, at kun 35 pct. af de ledige kontanthjælpsmodtagere i matchgruppe 1-3 - der ikke har andre problemer end ledighed – står til rådighed for arbejdsmarkedet. Mange arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere holdes således uden for arbejdsstyrken, selvom kommunerne skal henvise alle kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledigheds som problem, til arbejdsformidlingen. Der er behov for at stramme op på den administrative praksis, og sikre at ledige faktisk står til rådighed til de ledige jobs.

Dansk Arbejdsgiverforening er enig med Formandskabet i, at de fremtidige udfordringer med flere ældre og færre erhvervsaktive imødegås bedst ved at øge arbejdsstyrken. Det skal ske gennem højere effektiv tilbagetrækningsalder, unge

hurtigere igennem uddannelsessystemet og bedre integration. Velfærdsreformerne bør desuden forholdsvis hurtigt bidrage positivt til arbejdsstyrken.

Med udgangspunkt i Formandskabets tidligere analyser og Velfærdskommissionens analyser og kommende anbefalinger ser Dansk Arbejdsgiverforening frem til en åben og konstruktiv debat om hvilke initiativer, der skal til, for at forbedre strukturerne på arbejdsmarkedet.

Landsorganisationen i Danmark

Konjunkturvurdering og aktuel økonomisk politik

Formandskabet forudser, at timelønombkostningerne årligt vil vokse med godt 3,1 pct. i 2005. Mens de i 2006-2008 vil tiltage til lidt over 4 pct. Det sidste er højere end LO's vurdering af lønudviklingen. Baggrunden er, at Vismændene vurderer, at den strukturelle ledighed er noget højere end LO.

Aktuel økonomisk politik

LO er enig i, at der ikke kan strammes væsentligt mere op i de allerede meget stramme rådighedsregler. Danmark er således kendetegnet ved meget strenge krav til de ledige. En international opgørelse viser, at Danmark har de tredje-strengeste rådighedsregler i Europa. Omvendt er der mange undersøgelser, der viser, at kommuner og AF ikke lever op til de forpligtigelser, de har over for de ledige.

Rapporten lægger også op til, at den nuværende rådighedstestning gennem aktivering afløses af et øget fokus på rådgivning og øgede krav til jobsøgningen. I denne forbindelse glemmes det, at aktivering ikke kun er et mål til at teste rådighed, men også er et tilbud, der kan sikre opkvalificering af de ledige og dermed en mulighed for at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. I udformningen af den aktive beskæftigelsespolitik er det endvidere vigtigt at være opmærksom på, at den mest effektive rådighedsvurdering af de ledige, sker ved at tilbyde dem et job. I øjeblikket har AF ikke mulighed for at henvise ledige til alle de job, der annonceres i AF-systemet. Denne mulighed bør i fremtiden være til stede, når det enkelte job har været annonceret i 14 dage.

Formandskabet foreslår reduktioner i dagpengenes størrelse, således at dagpengene falder med varigheden af ledighedsforløbet og at dagpengeperioden forkortes til 3 år. Dette forslag vil give anledning til højere ulighed, fordi det netop er personer med lange ledighedsforløb, der har de laveste års- og livsindkomster. I forårsrapporten påviser formandskabet således selv, at dagpenge ved langvarig ledighed, sammen med kontanthjælp og boligydelse til førtidspensionister, er de

mest omfordelende offentlige overførsler set over hele livet. Den aktive arbejdsmarkedspolitik sikrer allerede stærke incitamenter til at finde beskæftigelse. Det indebærer, at forslaget kun vil have meget begrænset effekt. Forslaget vil samtidig indebære et mindre incitament til at melde sig ind i en A-kasse. Det er i sig selv problematisk, fordi de enkelte A-kasser løfter opgaver i forbindelse med match mellem virksomheder og de ledige, og dermed sikrer et mere effektivt arbejdsmarked og en lavere ledighed. Langtidsledighed er for øvrigt et udpræget konjunkturfænomen. Forslaget vil dermed berøre ganske mange i nedgangstider, hvilket både er uretfærdigt og vil forstærke konjunkturudsvingene i økonomien, når frykten for arbejdsløshed stiger endnu mere.

LO er enig i bedømmelsen af, at det er nødvendigt med yderligere reformer, hvis det pres, som befolkningsudviklingen og globaliseringen lægger på dansk økonomi, skal imødegås. Der nævnes tre punkter, som også indgår i LO's velfærdspolitiske oplæg. Den effektive tilbagetrækningsalder skal øges, de unge skal hurtigere gennem uddannelsessystemet, og integrationen skal forbedres for indvandrere og efterkommere. Rapporten understreger, at reformer nødvendiggøres af et udefrakommende pres og derfor ikke bør lede til skattelettelser her og nu. Dette synspunkt er også på linie med LO's velfærdsudspil.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

I forbindelse med kartelsager lægges der op til, at der skal gives strafnedsættelse til virksomheder, der samarbejder med myndigheder. Dette forslag finder LO rigtigt. Det vil sikre flere afsløringer af private karteller og give anledning til lavere priser.

Af særlig interesse for LO diskuteres servicedirektivet. I rapporten erkendes det, at direktivet kan gøre det vanskeligere at kontrollere udenlandske servicevirksomheder, men bortset fra dette, er det ifølge formandskabet svært at få øje på forhold, der – ud fra et *økonomisk* synspunkt – taler imod servicedirektivet.

LO støtter det indre marked for tjenesteydelser, og at unødige hindringer skal fjernes. Men kommissionens direktivforslag vil med sit oprindelseslandsprincip underminere danske løn- og arbejdsvilkår. Det er rigtigt, at udstationeringsdirektivet sikrer, at udstationerede arbejdstagere, som arbejder i Danmark, skal følge dansk lovgivning på visse områder. Men udstationeringsdirektivet dækker ikke alle arbejdsforhold og heller ikke alle lønmodtagergrupper (søfolk er eksempelvis undtaget).

Oprindelseslandsprincippet forhindrer, at de faglige organisationer kan kræve en overenskomst med en udenlandsk tjenesteyder og eventuelt iværksætte en konflikt til støtte for kravet. Hvis udenlandske tjenesteydere ikke skal respektere

samme betingelser som danske tjenesteydere, så falder hele den fleksible danske model med overenskomster i stedet for lovgivning på gulvet. Tjenesteyderne vil hurtigt etablere sig i den medlemsstat, som har de laveste standarder og operere derfra.

Dansk Metal

Dansk Metal har valgt at kommentere kapitlet om den aktuelle økonomiske politik (kapitel I.8). Her nævnes bekymringen for, at mangel på arbejdskraft kan begrænse væksten i dansk økonomi. Det er en bekymring, som Dansk Metal deler. Dansk Metal mener især, at der bliver et stigende behov for folk med en erhvervsuddannelse i de kommende år. Lige nu er risikoen for flaskehalse dog overdrevet. Derudover skal der efter Dansk Metals vurdering helt andre initiativer til end dem, Vismændene nævner, hvis vi skal klare udfordringen i de kommende år.

Vismændene foreslår kortere dagpengeperioder og nedtrapning af dagpenge niveauet, hvilket vil være helt uacceptabelt. Dansk Metal mener, at vi i Danmark har udviklet et af verdens bedste arbejdsmarkeder. Et synspunkt som deles af en lang række europæiske lande. Vores model med flexicurity hviler på to ben – fleksibel arbejdskraft til virksomhederne kombineret med økonomisk sikkerhed for lønmodtagerne gennem dagpengesystemet. Skærer man i det ene ben, kommer hele systemet til at halte og i værste fald vælte. Nedskæringer i dagpengeperioden eller –niveauet vil være et skridt mod et ufleksibelt arbejdsmarked, hvilket vi på ingen måde kan være tjent med.

Tiltag af den art vil heller ikke bidrage til en løsning af de konkrete udfordringer på arbejdsmarkedet. Nedskæringer i dagpenge niveauet tilvejebringer ikke flere faglærte, der kan arbejde med den nyeste computerteknologi eller flere ingeniører, der kan udarbejde optimale produktionsplaner. Der er kun en vej; nemlig mere uddannelse – et tema som Vismændene desværre slet ikke kommer ind på i dette diskussionsoplæg.

Den nuværende situation med faldende ledighed er en oplagt lejlighed til at skærpe fokus på behovet for uddannelse. Det drejer sig om flere offentlige investeringer på hele uddannelsesområdet, men også om, at virksomhederne i langt højere grad løfter deres del af ansvaret. Det gælder både ansvaret for den konkrete løbende opkvalificering af medarbejderne, men også ansvaret for at tage flere lærlinge, hvilket virksomhederne burde have taget fat på for flere år siden.

Derudover skal virksomhederne være bedre til at fastholde ældre i arbejdsstyrken. Her drejer det sig om at indføre progressive seniorordninger, der gør det muligt at blive flere år på arbejdspladsen på fleksible vilkår.

Det er den slags, der skal til, hvis vi skal sikre væksten i Danmark fremover. Ikke nedskæringer i det dagpengesystem, der netop er med til at fastholde et af verdens mest fleksible arbejdsmarkeder.

Dansk Industri

Dansk og international økonomi

DI tilslutter sig hovedlinierne i rapportens vurdering af dansk og international økonomi. Når det i rapporten påpeges, at den stramme situation på arbejdsmarkedet risikerer at bremse den økonomiske vækst, er vi i DI helt enige. Det er derfor afgørende, at alle kræfter sættes ind på at sikre, at fremgangen i efterspørgslen bliver omsat i flere job frem for afviste kunder.

Det er derfor glædeligt, at der i rapporten er anført bud på arbejdsmarkedsreformer, der kan øge arbejdsudbuddet.

Og så er det afgørende, at der kommer styr på det offentlige forbrug. Budgetdisciplinen på det kommunale område er simpelthen ikke god nok. Der er behov for en klart strammere styring. Det er afgørende at sikre, at det samlede offentlige forbrug ikke konsekvent øges mere end planlagt.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

Der er tradition for, at de økonomiske anbefalinger, som vismændene har præsenteret i specialkapitlerne, bygger på økonomiske analyser og dokumentation.

I al venskabelighed vil DI gerne påpege, at der denne gang i specialkapitlet om konkurrenceproblemer ikke synes at være sammenhæng mellem analyserne og de politiske anbefalinger.

To eksempler herpå:

1) Særskilt domstol med enekompetence i konkurrencesager

I rapporten præsenteres en række anbefalinger i forbindelse med konkurrenceloven. En af dem er at oprette en særskilt domstol med enekompetence i konkurrencesager. Det støtter DI, og vi vil for så vidt gerne bakke op om en bagvedliggende analyse, men det er ikke muligt, da denne ikke synes at være til stede.

2) Sammenlægning af Konkurrencestyrelsen og relevante dele af Statsadvokaten for økonomisk kriminalitet (SØK)

Rapporten foreslår helt udokumenteret, at Konkurrencestyrelsen og de relevante dele af SØK skal sammenlægges. Der mangler en analyse, der fører frem til denne konklusion.

Hvis vi fører forslaget ud i livet, er der tale om et brud med det grundlæggende retsprincip om at adskille de udøvende og anklagende myndigheder. Men rapporten overser denne problemstilling. Tanken om, at en og samme myndighed både skal administrere loven og optræde som anklager, er helt uacceptabel. I dag sorterer SØK en betydelig del af Konkurrencestyrelsens sager fra, fordi de formentlig ikke kan føre til domfældelse.

DI finder det stærkt betænkeligt, hvis det bliver normen, at vismandsrapporterne indeholder politiske programerklæringer, der ikke er baseret på analyse og dokumentation.

Endelig efterlyser vi også, at kapitlet behandler konkurrence i den offentlige sektor - eller mangel på samme. Det er kun sparsomt nævnt i rapporten. Med en offentlig sektor af den størrelse, vi har i Danmark, er det helt afgørende for væksten, at den drives effektivt. Det bliver slet ikke behandlet i kapitlet.

Servicedirektivet

Det er glædeligt, at EU-Kommissionens forslag til et Servicedirektiv fremhæves som en vej til at opnå yderligere konkurrence.

DI ser Servicedirektivet som helt afgørende for, at den europæiske konkurrenceevne styrkes. Servicedirektivet skal være med til at lette danske virksomheders eksportmuligheder på det europæiske marked.

Reformer i lyset af Velfærdskommissionens anbefalinger

I det kommende halve år skal der for alvor tages fat på spørgsmålet om arbejdsmarkedet og udfordringerne for dansk økonomi og velfærd fremover.

Vi kan fuldt ud tilslutte os formandskabets opfordring til at tage udgangspunkt i de anbefalinger, som Velfærdskommissionen præsenterer den 7. december.

Det er helt afgørende, at der både på kort og langt sigt for alvor handles i forhold til den arbejdsmarkedsudfordring, som ikke mindst demografien stiller os overfor. Dansk økonomi har et godt udgangspunkt.

De fremtidige muligheder for at sikre en høj velstand må ikke forspildes.

Håndværksrådet

Konjunkturvurderingen og den aktuelle økonomiske politik

Formanden for Håndværksrådet sagde, at han – ligesom formandskabet – godt kunne frygte, at mangel på arbejdskraft i byggesektoren kan blive et problem, hvis det nuværende opsving fortsætter. Men det er Håndværksrådets vurdering, at aktivitetsniveauet topper her i efteråret. Efteråret er altid den travleste tid, og vinteren vil lægge en dæmper på aktiviteten. Efter vinteren vil forbrugerne fortsat have mange ubrugte midler, og erhvervslivets investeringer vil være steget. Men i modsat retning trækker en stigende rente – som kan få stor psykologisk betydning – og som må give en afdæmpning i prisstigningerne på fast ejendom. Formanden var derfor enig med formandskabet i, at byggeriet til næste år klarer skærene og sagde endvidere, at da vi havde overskud af arbejdskraft i Danmark, tog vores medlemmer til Tyskland, Sverige og Norge. Nu er det os der har brug for arbejdskraft, og opgaven er ikke at begrænse det, men at sikre at den udenlandske arbejdskraft kommer hertil på vilkår, der er rimelige.

Formanden sagde, at det er i alles interesse at få større rimelighed på boligmarkedet, men at saldomodellen ikke løser ikke de administrative problemer ved forbedringsarbejder og heller ikke dæmper udsving i huspriserne. Skulle det igen komme på den politiske dagorden at øge boligbeskatningen, er højere løbende beskatning enklere og mere hensigtsmæssig. Men højere boligskatte kan kun blive acceptable, hvis de implementeres gradvist, og hvis provenuet anvendes til massive lettelser i skatten på arbejde. Om den kommende 2015-plan sagde han, at det er vigtigt, at regeringen opstiller skarpe mål og forfølger dem. Og det er i sig selv en hård øvelse at skulle holde alle politikforslag op mod langsigtede mål. Men det er nødvendigt og virker disciplinerende. Formandskabet troede ikke, at det er holdbart, at en 2015-plan skal indeholde helt konkrete initiativer. På den måde fastlåses politikformuleringen 10 år frem – uanset hvad der sker i de mellemliggende år. Det er for hård en øvelse og kan føre til, at planen falder på jorden.

Kapitlet om konkurrence

Formanden for Håndværksrådet var enig i, at effektiv konkurrence bedst opnås ved at sikre markedsadgang for nye virksomheder. Han mente, at det er kortsigtet at satse på udbud i store klumper, da det vil udelukke de nystartede og mindre virksomheder fra markedet. Han henviste til USA, hvor man reserverer en del af de offentlige kontrakter og indkøb til mindre og nye virksomheder for at sikre den langsigtede konkurrence på markedet.

Formanden sagde om rapportens betragtninger om, i hvilke brancher der mangler konkurrence, at når forrentningen af egenkapitalen bliver relativt stor i bygge- og

anlægssektoren, så skyldes det, at egenkapitalen er lille i mange byggevirksomheder, og at ejeren ofte aflønnes af driftsresultatet. Han så derfor ingen mangel på konkurrence dér og var mere bekymret for, at hans medlemmer betaler en overpris for energi og låntagning. Han var enig i formandskabets kritik af DONG-fusionen.

Om servicedirektivet sagde han, at Håndværksrådet deler den opfattelse, at der er brug for et servicedirektiv for at få et reelt indre marked for serviceydelser. Men det skal være sådan, at man altid skal overholde de lokale regler om arbejdsmiljø, løn, ferieforhold, arbejdstid mv. Der må ses på nationale autorisationsordninger, der strider mod grundlæggende principper i EU - fx forbud mod forskelsbehandling på basis af nationalitet. Men visse krav om autorisation - fx af hensyn til væsentlige sikkerheds- eller sundhedsforhold skal opretholdes. Det respekterer forslaget til et servicedirektiv også på fx VVS- og el-området.

Formanden var uenig i, at Konkurrencerådet alene skal være sammensat af faglige eksperter i jura og økonomi. Det nuværende råd har fungeret godt. Der er ikke eksempler på, at erhvervsrepræsentanter har fået rådet til at træffe usaglige afgørelser til skade for konkurrencen. De legitimerer derimod indsatsen imod konkurrencemisbrug og anvender deres viden til at vejlede medlemmerne, så lovgivningen ikke utilsigtet brydes. Der var tilslutning til forslaget om sammenlægning af Konkurrencestyrelsen og den relevante del af statsadvokaturen for særlig økonomisk kriminalitet. Det vil både betyde besparelser for det offentlige og vil gavne virksomhederne, der helst vil have sager afgjort hurtigst muligt. Han tilsluttede sig også, at der oprettes en særskilt domstol, der alene tager sig af konkurrencesager, og at der gøres mere brug af statistisk analyse som indicier i konkurrencesager.

Landbrugsraadet

Aktuel økonomisk politik

Diskussionsoplægget tegner et positivt billede af dansk økonomi med en høj vækst. Et opsving der drives af både den hjemlige efterspørgsel og eksporten. Oplægget peger på, at udover truslerne fra globale ubalancer og internationale boligpris-bobler, er den hjemlige højkonjunktur først og fremmest truet af et meget presset arbejdsmarked.

Med forventning om stigende beskæftigelse og faldende ledighed, er det meget vigtigt hurtigt at få gennemført en række politikker, der kan øge arbejdsudbudet. Det er glædeligt, at det seneste års opsving har medført mere moderate lønstigninger, men der er alvorlig frygt for, at det ikke vil fortsætte i et overophedet

arbejdsmarked. Stigende lønninger kan skade beskæftigelsen. Også for grupper med lav ledighed, da virksomhedernes beslutninger omkring outsourcing af produktioner kan blive mere aktuelle.

Landbrugsraadet er derfor enig i diskussionsoplæggets forslag om at se på blandt andet rådighedsreglerne og dagpengesystemet. Aftrappingsregler for dagpenge er en mulighed for at øge tilskyndelsen til at deltage på arbejdsmarkedet. En anden mulighed er at øge jobfradraget, således at den store gruppe på arbejdsmarkedet, der har under 1.000 kr./måned ud af at gå på arbejde, får styrket incitamentet til at vælge arbejde frem for offentlig forsørgelse, uanset den familiemæssige situation. For andre grupper på arbejdsmarkedet kan incitamentet for arbejde styrkes ved at fjerne mellemskat og hæve bundgrænsen for betaling af topskat. Men Landbrugsraadet er enig med debatoplægget i, at man skal passe på med finanspolitiske lempelser i opgangstider, hvorfor skattelettelser skal gennemføres med stor forsigtighed.

I en tid med tendens til et overophedet arbejdsmarked er det særligt problematisk med Danmarks særregler, som begrænser arbejdstagere fra Østeuropa i at søge arbejde i Danmark på lige vilkår med andre EU-borgere frem til 2011. Det giver ingen mening at udsætte arbejdskraftens fri bevægelighed på et tidspunkt, hvor der netop er brug for den. Det skaber konkurrenceforvridende vilkår for danske virksomheder i den europæiske konkurrence, og kan let lede til outsourcing af virksomheder og produktioner, der ellers kunne være levedygtige og levere grundlag for mange danske arbejdspladser. Østtaftalen bør derfor ophæves.

En anden vigtig ressource at få aktiveret er de mange efterkommere af mennesker med anden etnisk herkomst. Integration bør i endnu højere grad foregå ude på virksomhederne tillige med uddannelsesinstitutionerne. Her har fødevarerhvervet allerede leveret et væsentligt bidrag til integrationsindsatsen, idet ca. 10 pct. af medarbejderne har nydansk baggrund. Men det er et bidrag, der ikke kan stå alene. Det er derfor vigtigt, at eksemplet fra fødevarerhvervet bliver efterlevet af det øvrige erhvervsliv og den offentlige sektor, hvis integrationsindsatsen for alvor skal lykkes.

Boligmarkedet og boligbeskatning

Overvejelser omkring boligbeskatning bør ses i sammenhæng med den generelle kapitalbeskatning. Ligeledes bør princippet for kapitalbeskatning være, at der først betales skat, når der er tjent noget, som kan beskattes. Derfor er forslaget om kapitalgevinstbeskatning via saldometoden at foretrække frem for den løbende betaling af boligskatter. Dette er i særlig grad vigtigt for udviklingen i landdistrikterne, hvor en øget beskatning af boligerne vil medføre, endnu større affolkning af landdistrikterne. Men forslaget med boligbeskatning efter saldometoden

kræver en nærmere analyse, inden der tages stilling til et sådan forslag. Specielt bør muligheder for at omgå beskatningen analyseres igennem, samtidig med at forslaget også bør ses i forhold til reguleringen af det øvrige boligmarked, arve-lovgivning mv.

Den øgede globalisering vil sætte fokus på at flytte dele af skattebyrden til mere immobile skatter. Men det er vigtigt, at beskatningen indrettes således, at konkurrenceudsatte erhverv ikke oplever en konkurrenceforvridende beskatning. Det er derfor altafgørende, at beskatning af produktionsjord ikke stiger, men derimod fortsat afvikles for at undgå konkurrenceforvridning.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

Landbrugsraadet er enig i, at flere brancher i Danmark fortsat har ikke uvæsentlige konkurrenceproblemer. Særligt problematisk er den tilsyneladende manglende konkurrence på elmarkedet, da det er en vital og omkostningstung del af erhvervslivets infrastruktur. Landbrugsraadet finder i øvrigt diskussionsoplæggets sondring mellem næringsmiddelbranchen og nydelsesmiddelbranchen korrekt, og kan bekræfte konklusionen om god konkurrence i netop næringsmiddelbranchen.

Landbrugsraadet er enig i diskussionsoplæggets anbefalinger om offentlig regulering og finder, at eneretsbevillinger, antalsbegrænsninger og lign. ordninger bør betragtes kritisk, og så vidt muligt helt undgås. Blandt andet kan man med fordel kaste et kritisk lys på den offentlige regulering af salg af veterinærmedicin og dyrlægeautorisationer i øvrigt.

Konkurrenceloven

Landbrugsraadet finder diskussionsoplæggets beskrivelse af konkurrenceloven unuanceret i sin beskrivelse og anbefalinger, og uden den såvel nødvendige som forventede hensyntagen til erhvervslivet.

Under hensyn til, at den nuværende konkurrencelov gennemsnitlig er blevet ændret årligt de seneste 5 år, og at en række nye ændringer trådte i kraft i februar i år, finder Landbrugsraadet det også meget problematisk, hvis Det Økonomiske Råd på nuværende tidspunkt mener, at de gennemførte ændringer fra sidste revision er utilstrækkelige. Landbrugsraadet mener den lange række af ændringer skal have tid til at virke, og Det Økonomiske Råd bør i stedet understøtte samfundets og erhvervslivets krav på stabile retstilstande og anerkende det problematiske i hyppige og uigennemtænkte lovændringer.

• Konkurrencerådet

Diskussionsoplæggets anbefalinger til en omlægning af Konkurrencerådet vil efter Landbrugsraadets opfattelse svække rådet. Landbrugsraadet skal påpege, at medlemmerne indstillet af erhvervslivet *ikke* sidder i Konkurrencerådet for at

repræsentere erhvervslivet men for at bidrage med særlig kendskab til og ekspertise indenfor brancherne.

- **Sammenlægning med bagmandspolitiet**

Landbrugsraadet frygter for en reducere af retssikkerheden, såfremt Konkurrencestyrelsen og Bagmandspolitiet i et uvist omfang sammenlægges. Dette skal dog sammenholdes med at sammenlægning muligvis vil kunne medvirke til at sikre en mere kompetent sagsbehandling, men dette vil dog helt afhænge af rammerne for en evt. sammenlægning.

- **Specialdomstol**

Landbrugsraadet vil gerne støtte oprettelsen af en specialdomstol. Landbrugsraadet har tidligere foreslået oprettelsen af en specialdomstol i Sø- og Handelsrettens regi.

- **Strafrabatordning for kartelvirksomheder**

Landbrugsraadet er principielt imod, at strafabatordningen indføres i Danmark. Ordningen gør op med princippet om ”lighed for loven” samt blander indirekte den dømmende og udøvende funktion sammen. Dog vil den konkrete udmøntning af en strafabatordning muligvis kunne medvirke til at sikre retssikkerheden.

- **Skærpelse af bødeniveau**

Under hensyn til, at den seneste ændring af loven fra februar i år indførte højere bødeniveau, er det dybt betænkeligt, hvis Det Økonomiske Råd allerede på nuværende tidspunkt, inden bødeniveauet er afprøvet i praksis, vil anbefale en skærpelse af bøderammerne.

- **Kollektive søgsmål**

Indførelsen af kollektive søgsmål bør gennemføres med stor forsigtighed. Sådanne muligheder kan have den bivirkning, at det anvendes til chikane af sagsøger. Det også vigtigt, såfremt adgangen indføres, at erhvervslivet og forbruger opnår samme adgang til at anlægge kollektive søgsmål. Samtidig bør adgangen til kollektive søgsmål begrænses til kun at anvendes ved kartellovsovertrædelser.

- **Økonomisk og statistisk analyse**

Landbrugsraadets finder det fornuftigt at udarbejde økonomisk og statistisk analyse under konkurrencemyndighedernes sagsbehandling. Det er dog vigtigt i relation til virksomhedernes retssikkerhed, at brugen af analyserne ikke sker på bekostning af den juridiske behandling og vurdering af den konkrete sag. Det er derfor vigtigt, at der sikres en ligeværdig prioritering af såvel de juridiske som de økonomiske statistiske analyser.

Handel, Transport og Service

Konjunkturvurdering

Offentlig produktivitet

HTS er enig i Det Økonomiske Råds formandskabs kritik af manglende offentlige produktivitetstigninger. Det er oplagt at udnytte kommunalreformen med 98 nye storkommuner til at høste effektiviseringspotentialet. Med de nye større kommuner er der skabt et bedre grundlag for at udlicitere flere kommunale serviceopgaver.

HTS ser store muligheder for, at de nye storkommuner kan være drivkraften i et styrket offentlig-privat samarbejde. De nye kommuner har fået en sådan størrelse, at deres opgaver er af et omfang, der er mere interessant for private virksomheder, end tilfældet er i dag.

HTS opfordrer også kommunerne til at realisere den milliardgevinst, der kan høstes ved at øge effektiviteten i de sammenlagte kommuner. Ved at bruge bench-marking kan de mindre effektive kommuner i en kommunal sammenlægning tage ved lære af de mere effektive og på den måde øge effektiviteten i den nye forenede kommune. HTS har beregnet, at kommunerne samlet kan spare op mod 27 milliarder skattekrone ved at tage ved lære af de kommuner, der driver den mest effektive administration, forsyningsvirksomhed og ældrepleje.

2015-plan

HTS bakker op om Vismændenes anbefaling om, at regeringen bør erstatte 2010-planen med en 2015-plan, hvor der opstilles nye mål og midler for den økonomiske politik. Der er også ifølge HTS et behov for reformer af efterløns- og pensionssystemet, hvor incitamentet til at blive på arbejdsmarkedet bør være større end i dag. HTS vil påpege, at en reform af konkurrencepolitikken næppe vil kunne bidrage til beskæftigelseskravet i 2010-planen, da kravet alt overvejende er knyttet til et løft i selve erhvervsdeltagelsen.

Skattestop

HTS er uenig i Formandskabets kritik af skattestopet. Den positive effekt, som skattestopet har medført i form af en opbremsning i de offentlige udgifter, overstiger langt de ulemper, der kommer som følge af den manglende mulighed for skatteomlægninger. HTS er enig i, at ufinansierede skattelettelser i den nuværende konjunktur ikke er hensigtsmæssigt. Det ændrer imidlertid ikke ved behovet for en gennemgribende skattereform, som kan sikre en lavere beskatning af lønindkomster. HTS er dog skeptisk over for at hæve boligbeskatningen yderligere,

da det blandt andet kan få negativ betydning for mobiliteten på arbejdsmarkedet. Finansieringen bør derfor findes på andre områder.

Strukturreform

HTS er enig i, at strukturreformer skal indføres under en højkonjunktur for at mindste de negative effekter, der evt. kommer i overgangsperioden.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

Servicedirektiv

HTS deler Formandskabets anbefaling af, at EU-Kommissionens servicedirektiv bør vedtages i en form tæt på den, Kommissionen har fremlagt.

En liberalisering af handlen med tjenesteydelser vil være en samfundsøkonomisk gevinst for hele EU, ikke mindst for Danmark, som har relativ få barrierer sammenlignet med andre lande. HTS konstaterer med tilfredshed, at Formandskabet tydeligt slår fast, at servicedirektivet ikke ændrer på udstationeringsdirektivets regulering af arbejdstid, løvbefalet mindsteløn samt sikkerhed og ligestilling.

Servicedirektivet lægger endvidere op til en gennemgang af autorisationsordninger, antalsbegrænsninger m.v. HTS ser frem til denne kortlægning, men understreger, at de gældende ordninger i Danmark helt overvejende er begrundet i væsentlige samfundsmæssige hensyn, som HTS vil advare mod at sætte over styr.

Konkurrencestrategier

Med henblik på at lette afsløringen af karteller mener HTS, at det yderligere bør belyses, om det ikke kan være en acceptabel stramning, at der indføres strafretlige ordninger for virksomheder, der samarbejder med konkurrencemyndighederne.

HTS mener ikke, at der er behov for at ændre Konkurrencerådets sammensætning, idet den eksisterende ordning har fungeret upåklageligt i årevis. Ifølge HTS skyldes Rådets velfungerende arbejde netop, at erhvervsorganisationerne har deltaget i arbejdet. HTS ser ikke et behov for en særlig konkurrenceretsdomstol, idet HTS er af den klare opfattelse, at det nuværende Konkurrenceråd kan håndtere bødeproblematikken.

Konkurrenceråd kan håndtere bødeproblematikken

Endvidere kan HTS ikke tiltræde Formandskabets bemærkninger i relation til kollektive søgsmål. HTS har også tilkendegivet sin modtand mod kollektive søgsmål over for Retsplejerådet, som i øjeblikket vurderer en ændring af retsplejeloven.

Dansk Handel og Service

Konjunkturvurderingen

Privatforbruget har været den dominerende vækstfaktor i den danske økonomi i dette opsving, og statistikken viser da også, at forbruget har holdt det høje niveau i årets første tre kvartaler. Det er værd at hæfte sig ved, at der ikke er tendenser til yderligere acceleration i forbruget f.eks. som følge af et tiltagende lånefinansieret forbrug, men derimod en stabilisering af de danske forbrugeres købelyst på et højt niveau. Husholdningerne er set under ét fortsat velkonsoliderede, og forbrugskvoten er fortsat forholdsvis lav. Privatforbruget holder sig således på en fornuftig kurs, så det er ikke fra denne side af økonomien, at opsvingets holdbarhed kan komme under pres.

Det, der i givet fald kan bremse opsvinget, er flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet. Der er mange forskellige initiativer, der skal tages i anvendelse for at sikre et tilstrækkeligt udbud af kvalificeret arbejdskraft. Problemet er, at mange af løsningerne både tager tid at gennemføre og tager tid, før de får effekt.

Samtidig er det en vigtig pointe, at flere af løsningerne rettet mod de mere kortsigtede flaskehalsproblemstillinger er de samme, som skal rettes mod de langsigtede strukturelle problemer, som den danske økonomi står over for som følge af den demografiske udvikling, globaliseringen mv. Dansk Handel & Service er derfor enig med formandskabet i, at den gode aktuelle økonomiske situation skal bruges til at påbegynde indfasningen af strukturreformer.

Dansk Handel & Service vil imidlertid advare imod, at man ender med et klude-tæppe af minireformer, inden der er taget aktivt stilling til, hvad skal vi leve af om 10, 20 og 30 år. Kun ved et sådan fokus kan det sikres, at alle tiltag har det rette langsigtede perspektiv. Der er dog mange rigtige elementer i de forskellige reformforslag, som formandskabet præsenterer. Det gælder bl.a. forslagene om stramninger på arbejdsmarkedet, hvor Dansk Handel & Service i flere år har argumenteret for en nedsættelse af dagpengeperioden, indførelsen af et skrå ydelsesloft og en opstramning af rådighedsreglerne.

Man skal dog nok gøre sig klart, at mulighederne for nye markante og effektive stramninger i de forskellige arbejdsmarkedspolitiske ordninger snart er udtømte, idet der allerede er strammet meget i de seneste år. Den største udfordring knytter sig derfor mere til administrationen af ordningerne, som ikke er fulgt med stramningerne.

Derudover er der behov for, at de forskellige offentlige systemer er betydeligt mere smidige og har føling med både de ledige og deres kvalifikationer, men

også behovene på det omkringliggende arbejdsmarked. En oplagt løsning på den manglende succes i det normale AF-system og i kommunerne er, at man i højere grad inddrager private aktører i jobformidlingen.

Mere konkurrenceudsættelse af offentlige driftsopgaver er en af de veje, der skal til for at sikre en højere produktivitetsvækst i den offentlige sektor, som formandskabet meget rigtig efterlyser. Det er ikke mindst relevant i forbindelse med etableringen af det nye kommunale landkort, som netop burde give anledning til, at udliciteringsgraden efter års stilstand får et markant løft. Omvendt er det vigtigt at være opmærksom på faren for, at kommunerne nu bliver så store, at de føler, at de har nok volumen til at løfte flere opgaver selv.

Konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik

I temakapitlet har formandskabet i bogstaveligste forstand haft fat i de økonomiske grundlærebøger. Udgangspunktet er således en konstatering af, at effektiv konkurrence er en forudsætning for den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne i økonomien. Det er svært at være uenig heri.

Ikke overraskende konstateres det, at konkurrenceniveauet generelt er højt i Danmark, og at det kun er få private erhverv, der er prægede af væsentlige konkurrenceproblemer. Dansk Handel & Service kunne dog godt have ønsket, at analyserne af erhvervene med konkurrenceproblemer havde taget et mere selvstændigt afsæt, i stedet for at lægge sig så tæt op af Konkurrencestyrelsens metoder og konklusioner, som desværre fortsat er for unuancerede.

Dansk Handel & Service vil derimod rose formandskabet for nogle meget klare analyser og anbefalinger på to områder i kapitlet: Spørgsmålet om betydningen af offentlig regulering og offentlige monopoler samt spørgsmålet om servicedirektivet.

Netop set i lyset af, at det er den effektive konkurrence, der sikrer en optimal udnyttelse af ressourcer, er det problematisk, at den offentlige sektor – 1/3 af den samlede danske økonomi – stort set står uden for konkurrence. Det betyder ikke, at alle velfærdsopgaver skal løses af den private sektor alene, men det kræver som udgangspunkt et væsentligt udbygget samspil mellem det offentlige og den private sektor – et samspil som kan tage mange forskellige former.

Analyserne af det danske el-marked illustrerer tydeligt de konkurrencemæssige problemer, der kan følge med, når gamle monopolområder liberaliseres på en ikke fuldt hensigtsmæssig måde. Det har i det konkrete eksempel medført misbrug af den dominerende stilling, hvilket vi på det seneste desværre også har set tegn på i forbindelse med områder som Post Danmark og PBS.

Europa halter i disse år stadig mere efter både USA og andre centrale regioner i den globale økonomi. Én af grundene hertil er, at den interne konkurrence i EU fortsat er hæmmet af barrierer for udveksling af varer og især tjenesteydelser på tværs af grænserne. Jo længere tid der går, før EU får opbygget et reelt indre marked, des større bliver konsekvenserne for vores velfærd på længere sigt. En realisering af det indre marked for tjenesteydelser er en klar forudsætning for, at EU kan opfylde Lissabon-målsætningerne.

Dansk Handel & Service støtter derfor servicedirektivet med oprindelseslandsprincippet og hjemlandsprincippet som bærende elementer. Desværre har debatten været domineret af skrækscenarier, der bl.a. forudser social dumpning, hvis direktivet gennemføres. Men alene det forhold – som desværre overses i debatten – at udstationeringsdirektivet står over servicedirektivet, er et klart argument imod dette. En gennemførelse af servicedirektivet vil være en klar gevinst for Danmark.

Finansrådet

Finansrådet er overordnet enig i formandskabets vurdering af dansk og international økonomi, om end vi dog nærer en lidt større tiltro til opsvingets styrke. Det er vores vurdering, at eksporten i de kommende år vil bidrage mere end forventet af formandskabet.

Finansrådet deler til gengæld fuldt ud formandskabets vurdering af situationen på arbejdsmarkedet. Kapacitetsgrænsen er nær og mangel på arbejdskraft vil på såvel kort som længere sigt lægge en begrænsning på væksten i økonomien. Finansrådet har tidligere peget på, at det vil være fornuftigt at gennemføre en række arbejdsmarkedsreformer i indeværende konjunkturopsving. En kortere dagpengeperiode er - som formandskabet beskriver det - en oplagt mulighed.

Finansrådet er også enig med formandskabet i, at tiden er inde til at påbegynde en indfasning af de langsigtede strukturreformer givet den gode økonomiske situation. Der er hårdt brug for reformer, der øger arbejdsstyrken, og vi ser frem til Velfærdskommissionens forslag. Vi kan kun opfordre regeringen til at tage fat hurtigst muligt i det nye år.

Endnu engang har formandskabet valgt at behandle boligbeskatningen. Der lægges ikke skjul på, at årsagen ikke mindst skal findes i de store kapitalgevinster, som de højere boligpriser har medført. Synspunktet er, at tilfældigheder ofte afgør, hvornår det enkelte individ træder ind og ud af boligmarkedet og dermed om pågældende vinder i "boliglotteriet". Dertil kommer, at udviklingen i boligpriser-

ne har bidraget til at øge uligheden. Sådan forholder det sig imidlertid også med andre typer aktiver. Når udviklingen i boligpriserne primært er kommet personer med høje indkomster til gode – så er det fordi denne gruppe har investeret mest i fast ejendom. Og omvendt hvis priserne falder. Nøjagtig som op og nedture på aktiemarkedet berører aktionærer.

Det høje prisniveau bør derfor ikke være bevæggrunden for ændret beskatning – og slet ikke i en situation, hvor større beskatning - med formandskabets egne ord - vil medføre prisfald på boligmarkedet, der kan betyde, at udsatte boligejere vil komme i likviditetsproblemer. Argumentet bør i stedet være, at beskatning af boliger er at foretrække frem for beskatning af mobile skatteobjekter – herunder ikke mindst beskatning af arbejdsindkomst. Finansrådet vil derfor også gerne støtte formandskabets bemærkning om, at højere skat på boliger kan finansiere lavere skat på arbejde. Finansrådet ser fx gerne en gradvis ophævelse af skattestoppet på boligbeskatning, såfremt denne går hånd i hånd med en sænkning af marginalsatten. Finansrådet finder i øvrigt også gode argumenter for en ophævelse af særreglerne for pensionister og boligejere, der har købt bolig før 1. juli 1998.

Finansrådet finder imidlertid formandskabets forslag om en hævnning af ejendomsværdiskatten til et såkaldt neutralt niveau på 1,65 pct. for problematisk. Det neutrale niveau stiller i en teoretisk verden afkastet på investering i bolig lig afkastet på anbringelser på kapitalmarkedet. Det er imidlertid svært at fastlægge en "korrekt" sats. Formandskabet beregning af de 1,65 pct. bygger på en lang rente på 5 pct. og en skattesats på 33 pct. for negativ kapitalindkomst. Med fx en rente på 4 pct. og en skattesats på 25 pct., som formandskabet selv tidligere har foreslået, ville den neutrale ejendomsværdiskat faktisk svare til den nuværende beskatning på 1 pct.

I diskussionsoplægget drøftes muligheden af en kapitalgevinstbeskatning på boliger. Finansrådet vil her pege på bare et enkelt element, der gør kapitalgevinstbeskatning på boligmarkedet stærkt problematisk, nemlig risikoen for, at boliger i givet fald ville blive handlet til to priser – en lav officiel pris, der beskattes, og så en højere uofficiel pris. Det er set i fx Spanien.

Finansrådet tager til gengæld skarpt afstand fra formandskabets forslag om beskatning af kapitalgevinster efter den såkaldte saldometode. Forslaget indebærer en omlægning af beskatning af kapitalgevinster, der ikke kun omfatter beskatning af gevinster på bolig, men også for eksempel værdipapirer og indskud i pengeinstitutter. Saldometoden vil gøre skatteberegningen for den enkelte ekstrem uigennemskuelig – og det gælder ikke kun boligejere. Forslaget vil i vores øjne indebære en betydelig risiko for en slags paralleløkonomi uden om skattesyste-

met. Dertil kommer, at man kan forestille sig en række uheldige afledte incitamenter afhængigt af et sådant forslags udmøntning. Endelig vil de administrative omkostninger ved saldometoden være voldsomme. At omlægge hele kapitalbeskatningen med et snuptag for at rette en skævhed i boligbeskatningen minder om at skyde gråspurve med kanoner.

Finansrådet vil gerne kvittere for, at formandskabet tager spørgsmålet om konkurrenceproblemer og konkurrencepolitik op. Det er et relevant emne, og ingen kan være uenig i vigtigheden af en effektiv konkurrence som forudsætning for en effektiv ressourcudnyttelse.

Det er imidlertid særdeles problematisk, at analysen ikke "kommer hele vejen rundt" og i stedet bygger sine konklusioner på tvivlsomme analyser. I såvel beregningen af mark-up som lønpræmier er der så betydelige udeladelser, at beregningerne er direkte misvisende og efterlader læseren med et helt forkert billede af konkurrencesituationen i dansk erhvervsliv.

Formandskabet gør selv opmærksom på, at beregningerne er mangelfulde men konkluderer alligevel på opgørelserne og er dermed med til at placere sektorer som havende konkurrenceproblemer, hvor dette ikke er tilfældet.

Den finansielle sektor oplever i dagligdagen en intensiv konkurrence fra både indenlandske og internationale aktører. En konkurrence, der strækker sig ned til de enkelte markedsprodukter, og har resulteret i en betydelig innovation af finansielle produkter. Når sektoren i disse år har en høj indtjening, hænger det sammen med en betydelig stigning i volumen og ikke med en høj mark-up på de enkelte produkter.

Formandskabets beregninger af mark-up er ikke dækkende i og med, at finansielle aktiver ikke indgår som en del af kapitalapparatet i estimationen. Det er specielt – som formandskabet også påpeger – et helt særligt problem for den finansielle sektor, da en ikke uvæsentlig del af vores aktiver jo netop er finansielle. Beregningen af mark-up er derfor betydeligt overvurderet for den finansielle sektors vedkommende.

Også lønpræmien anser Finansrådet for værende et yderst tvivlsomt mål på konkurrencen. Formandskabet medgiver retfærdigvis, at flere relevante forhold ikke er medtaget i analysen. Der er således hverken taget højde for omfanget af intern efteruddannelse eller for individuelle produktivitetsforskelle, ligesom der ikke er taget højde for, om der gennem lønnen kompenseres for overarbejde. En korrektion herfor ville i alle ovennævnte tilfælde trække i retning af en lavere lønpræ-

mie for den finansielle sektors vedkommende, hvorfor vi også må tage afstand fra at konkludere på baggrund af disse beregninger.

Med hensyn til uddannelse skævvrides billedet yderligere af det tilfældighedsprincip, der afgør, om uddannelse tæller med eller ej. Mens de uddannelser, der er bekendtgørelsesdækket indgår, er det ikke tilfældet for fx Forsikringsakademiet, da der ikke er søgt offentlige tilskud til uddannelse. Tilsvarende er de pengeinstitutsansatte, der tidligere tog den 2-årige videregående bankuddannelse fortsat registreret som ufaglærte, da denne var privat betalt. Her straffes vi så at sige på konkurrencemålet for selv at anvende betydelige ressourcer på uddannelse.

Det er endvidere ingen hemmelighed, at den finansielle sektor anvender relativt store beløb på efteruddannelse af de ansatte, hvoraf en stor del foregår internt. Mens den finansielle sektor i gennemsnit anvender 3 kr. og 20 øre pr. præsteret arbejdstime er landsgennemsnittet omkring 1 kr. og 40 øre. En virksomhed i den finansielle sektor anvender således 125 pct. mere på uddannelse sammenlignet med en gennemsnitlig dansk virksomhed. Mangel på korrektion heraf skævvider naturligvis billedet af lønpræmien som indikator for konkurrence.

Hertil kommer forhold som arbejdskraftens forhandlingsstyrke samt fx det forhold, at der er mangel på arbejdskraft i den finansielle sektor. Her genererer netop konkurrencen et lønpres.

Finansrådet kan derfor ikke genkende det billede formandskabet tegner af konkurrencesituationen i den finansielle sektor. Det er ikke den virkelighed, vi lever i. Vi vil derfor gerne opfordre til, at der tages behørigt hensyn til ovennævnte forhold, såfremt man fortsat ønsker at anvende mark-up, lønpræmier mv. som konkurrencemål. Det er afgørende, at billedet af konkurrenceintensiteten i dansk erhvervsliv bliver så korrekt som muligt, så politikerne ikke ved lov regulerer markedsfejl, der ikke er der. Som formandskabet påpeger er der i dag en betydelig markedsregulering, der imidlertid typisk fører til en forværring af konkurrencesituationen.

Finansrådet er til gengæld på linje med formandskabet, hvad angår betydningen af international konkurrence og vigtigheden af fri markedsadgang. Det havde været interessant, om formandskabet havde suppleret analysen med en vurdering af adgangsbarrierer. Udenlandske aktører har på det finansielle område let adgang til vores marked. Samtidig er det relativt billigt at få adgang til vores infrastruktur. Og i sammenligning med vore nabolande kan udenlandske institutter relativt nemt og hurtigt udbyde en bred vifte af produkter herhjemme.

Der er ingen tvivl om, at der på det finansielle område er en betydelig international konkurrence. Vores medlemmer mærker dagligt en stigende konkurrence fra institutter, der opererer fra udlandet. Også hvad angår direkte etableringer har vi oplevet en større konkurrenceintensitet de senere år.

Slutteligt kommer formandskabet med forslag om, at ændre Konkurrencerådets sammensætning. Det er vores opfattelse, at Konkurrencerådet har fungeret udmærket med deltagelse af erhvervsrepræsentanter, som bl.a. har kunnet berige diskussionerne med praktisk indsigt i erhvervslivets forhold. Vi finder derfor ikke grundlag for at lave om på denne ordning.

Endelig finder vi ikke, at der er påvist behov for at indføre regler om kollektive søgsmål efter amerikansk forbillede. Forbrugerombudsmanden har allerede i dag mulighed for at føre gruppesøgsmål på "opt-in"-basis.

Finansrådet kan derimod tilslutte sig tankerne om en strafabatorning for kartelvirksomhed. Et konkret forslag herom må dog nærmere analyseres med henblik på de retssikkerhedsmæssige aspekter.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd

Økonomisk politik

FTF er enig i Formandskabets positive beskrivelse af den økonomiske situation i Danmark og i at offentlige overskud primært skal bruges til at nedbringe den offentlige gæld for at sikre den finanspolitiske holdbarhed.

Men for FTF vil det være naturligt, at en begrænset del af de ekstraordinære overskud i 2004 og 2005, anvendes til de ekstraordinære udgifter, som kommunalreformen giver anledning til, for at undgå, at disse udgifter tages fra den daglige drift og derved presser velfærdsydelseerne.

Boligmarkedet og boligbeskatning

FTF ser i lighed med Formandskabet med bekymring på regeringens skattestop, der koster 8 mia. kr. om året i skatteindtægter og primært belønner de bedre lønede, som regeringens egne beregninger viser.

FTF ser gode muligheder i og kan støtte, at der i højere grad skal ske en beskatning af de immobile skatteobjekter, altså ejerboligerne.

Det kan efter FTF's opfattelse være med til at finansiere lettelse af skatten på beskæftigelse, så beskatningen af den enkelte familie i realiteten holdes neutral.

FTF har beregnet, at vore nyuddannede medlemmer har problemer med at få fodfæste på boligmarkedet. Man kan på sigt risikere, at der vil være områder i Danmark, fx hovedstadsområdet, hvor de nyuddannede ikke har mulighed for at bosætte sig med deraf følgende mangel på fx sygeplejersker, folkeskolelærere, pædagoger mv.

Arbejdsmarked

Det er dybt beklageligt, at Formandskabet gør sig til fortalere for, at man kan løse problemet med mangel på kvalificeret arbejdskraft ved at stramme yderligere på rådigheden og anvendelsen af sanktioner. I den nuværende situation bør der i stedet sættes målrettet ind på at tilføre de ledige de kvalifikationer virksomhederne efterspørger, til gavn for virksomheder, samfundsøkonomi og de ledige.

Det stiller krav til det politiske system om en styrket og velstruktureret overvågning, tidligere og jobfokuseret indsats med frit redskabsvalg. Og det stiller krav til virksomhederne om at komme med klare udmeldinger om hvilke kvalifikationer de efterspørger – og i hvilket omfang.

Virksomhederne bør påtage sig ansvaret for, at oprette et passende antal lærepladser, så de unge - uanset etnisk baggrund – får muligheden for en uddannelse, som et realistisk alternativ til en ledighed der er baseret på utilstrækkelige kvalifikationer. Det er naturligvis langt nemmere blot at sætte sin lid til, at man ved at straffe de ledige pludselig får den slags arbejdskraft som arbejdsmarkedet efterspørger. Men det er både naivt og urealistisk.

At løse den nuværende og kommende mangel på kvalificeret arbejdskraft kræver både indsats og investeringer. Kløbjagt på de ledige og forringelse af dagpengenes niveau eller varighed vil vise sig lige så uegnet til at øge beskæftigelsen, som loftet over kontanthjælpen har været.

Det kan undre, at Formandskabet ikke indser, at yderligere forringelse af dagpengesystemet sætter den ellers så højt besungne flexicurity-model under pres. Uden balance smuldre modellen med et mere stift arbejdsmarked til følge.

Service direktivet

FTF ser positivt på, at man får mindsket nogle af barriererne for serviceydelse i det indre marked, men har dog nogle betænkeligheder ved udformningen af forslaget til servicedirektiv.

Først og fremmest mener FTF, at kerneområder i den offentlige sektor, såsom fx uddannelse, sundhed og det sociale område, der er så vigtige for vores indretning af velfærdssamfundet, ikke skal være omfattet af direktivets anvendelsesområde.

FTF er betænkelig ved om vi i Danmark kan opretholde det samme kvalitetsniveau på serviceydelser, når godkendelsen af leverandører af serviceydelser sker i en række meget forskellige lande, hvor kravene til autorisation mv. ikke har samme standard som i Danmark. FTF er derfor betænkelig ved, hvis man skulle gennemføre servicedirektivet med oprindelseslandsprincippet som det bærende element.

Dertil kommer at FTF frygter at servicedirektivet kombineret med udstationeringsdirektivet, kan betyde social dumpning med meget negative konsekvenser for det danske arbejdsmarked. FTF er derfor heller ikke enig i den fortolkning af udstationeringsdirektivet som Formandskabet giver udtryk for i diskussionsoplægget.

Det er rigtigt, at vi i Danmark ikke har en lovbestemt mindsteløn. Det hænger sammen med, at vi i Danmark har indrettet os således, at løn og øvrige ansættelsesvilkår ikke er et lovgivningsanliggende for regering og Folketing, men et anliggende for de forhandlings- og aftaleberettigede organisationer i Danmark, den såkaldte danske model.

Imidlertid er det således, at kollektive overenskomster om fx mindstelønninger mv. er ligeså bindende, som var det lovgivning, og at overtrædelse af de kollektive overenskomster indebærer sanktionering enten ved en voldgiftsret eller ved Arbejdsretten.

Konsekvensen er således, at når medarbejdere udfører arbejde i Danmark, så skal det udføres i henhold til de gældende kollektive overenskomster, der dækker arbejdspladsen eller området hvilket indebærer, at også arbejds kræfter, der kommer fra andre lande, skal have de samme løn og øvrige ansættelsesvilkår, som gælder for danske arbejdere i henhold til danske kollektive overenskomster og aftaler.

Dette indebærer, at aftalte mindstelønninger også vil gælde for denne arbejdskraft.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Konjunkturvurdering og aktuel økonomisk politik

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AERådet) deler overordnet set Formandskabets vurdering af den økonomiske udvikling, nemlig at vi i år og næste år vil få vækst over middelt, hvorefter økonomien vil bevæge sig svarende til den langsigtede udvikling.

AERådet er enige med Formandskabet i, at boligbeskatningen er lempelig, og at det følgelig ikke er hensigtsmæssigt at lempe den yderligere gennem skattestoppets de facto nedsættelse af ejendomsværdiskattesatsen. Provenutabet ved skattestoppets udhuling af ejendomsværdiskattesatsen ville have været bedre anvendt på lettelser af skatten på arbejde.

AERådet er overordnet set enig i Formandskabets betoning af vigtigheden af reformer på arbejdsmarkedet. Det skal dog med hensyn til de kortsigtede hensyn bemærkes, at strukturelle tiltag på arbejdsmarkedet mv. har et trægt gennemslag. AERådet mener videre, at et vist pres på arbejdsmarkedet er nødvendigt for at få sat gang i de processer og bevægelser på arbejdsmarkedet, som skaber efterspørgsel efter de svageste. Samtidigt er det af hensyn til det effektive arbejdsudbud vigtigt at fastholde alle elementerne i den aktive arbejdsmarkedspolitik. Svækkes et af elementerne, risikerer vi at skylle en succes ud med badevandet.

AERådet er meget enig i Formandskabets advarsel imod, at et eventuelt råderum i en kommende 2015-plan ikke anvendes, før reformerne er gennemført og virkningen er konstateret.

Aspekter af konkurrence

AERådet konstaterer med tilfredshed, at en række af de forslag, som Formandskabet peger på i relation til opnåelse af en bedre konkurrence, svarer til de anbefalinger, som AERådet gav i vores høringssvar af 7. september 2004 til forslag til ny konkurrencelov, men som ikke blev medtaget i den nye konkurrencelov, der trådte i kraft 1. januar 2005. Det drejer sig om: Strafabatordning, tærskelværdi ved fusion, bødeniveau samt muligheden for kollektiv søgsmål.

AERådet støtter Formandskabets anbefaling af øget brug af økonomiske og statistiske analyser i forbindelse med håndhævelsen af konkurrencereglerne. AERådet kan også støtte Formandskabets anbefaling af, at Konkurrencestyrelsen og de relevante dele af Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet sammenlægges.

AERådet mener ikke, at vismændenes præmis om, at energiudvinding er et erhverv med en spesielt høy risiko, er korrekt. Det understøttes af flere analyser herunder Økonomi- og Erhvervsministeriets ”Rentabilitetsanalyser af olie- og gasaktiviteterne i den danske del af Nordsøen”, okt. 2003.

AERådet er imidlertid - men på baggrund af andre analyser end dem Formandskabet har vist - enige i konklusionen om, at kulbrinteproducenterne i den danske del af Nordsøen får en væsentlig overnormal profit, og at man med en anderledes (strammere) udformning af beskatningen kunne have sikret sig en større andel af den såkaldte ressourcerente. AERådet er i den sammenhæng stærkt kritisk overfor Nordsøaftalens kompensationsklausul, idet den de facto umuliggør en stramning af beskatningsvilkårene – uanset hvor højt det overnormale afkast bliver og uanset om andre lande omkring os (f.eks. af den grund) strammer deres kulbrintebeskatning. En sådan klausul findes da heller ikke i koncessionsvilkårene for olieselskaberne i de lande, vi normalt sammenligner os med.

AERådet ser meget positivt på, at Formandskabet har valgt at kigge nærmere på konkurrencesituationen på elmarkedet. Der er efter AERådets opfattelse en udtalt mangel på uafhængige eksperters analyser og vurderinger af de voldsomme ændringer af den danske energisektor, der sker i disse år.

AERådet er enig med Formandskabet i, at de mange fusioner centreret omkring DONG vil medføre konkurrenceproblemer og er problematiske. AERådet mener, at DONGs gaslagre, udlandsforbindelser, søledninger og distributionsnet bør lægges over i Energinet Danmark, ligesom transmissionsforbindelser til udlandet skal udvides. Desuden bør Energitilsynets ressourcer, magt og uafhængighed styrkes markant.

Særlig sagkyndig, Finn R. Førsund

Elmarkedet under stadig udvikling

Det er viktig med en effektiv elektrisitekssektor både fra et ressursssynspunkt og fra et miljøsynspunkt. Sektoren bruker energibærere som finnes i endelige mengder, olg utslipp gir miljøproblemer som sutr nedbør og global oppvarming. De nordiske land (unntatt Island) har en internasjonalt sett unik organisering av engro-markedet for elektrisitet med et felles spot-marked styrt etter markedsøkonomiske prinsipper. Norge startet en kraftbørs etter deregulering i 1991, Nord Pool, som Sverige sluttet seg til i 1996, Finland i 1997, Danmark Vest i 1999 og Danmark Øst i 2002.

Dette tiltaket er et eksempel på hva som kan vinnes ved et internasjonalt samarbeid om elektrisitetmarkedet. Danmark er godt tjent med Nord Pool. Med et isolert Danmark ville sasting på vindkraft være atskillig mer kostbart mht bygging av reservekapasitet enn når en slik reserve kan kjøpes på Nord Pool. Vind går meget smidig sammen med vannkraft da produksjonsendring kan gjøres nesten momentant og kostnadsfritt. Dette er ikke tilfelle med termisk kraft. I tillegg kan rikelig dansk kullkraftkapasitet selges til Norge og Sverige i tørrår og dermed være en økonomisk tørrårssikring. Det er også en god økonomi med en systematisk kraftutveksling over døgnet med eksport av den mest effektive kullkraft fra Danmark om natten når prisen bliver lav, og en reesport av vannkraft omdagen slik at dyrere kullkraft ikke behøver å brukes.

Det er en tendens til å kople markedsliberalisering sammen med privatisering. Men en overgang til et markedsbasert system for el-omsetning bør ikke blandes sammen med privatisering av produksjonen. Det kan lett oversees at den offentlige eierandel av produksjonen i Norge var og er ca. 85%. Liberalisering og offentlig eie er ingen motsetning hvis incentivstrukturen hos produksjonsenheter legges til rette. Det er ikke opplagt at privat produksjon er mer effektiv enn offentlig. Dette avhenger av selskapenes incentivstruktur. Dette kan være verd å merke seg mht debatten om privatisering av DONG.

Et problem som nevnes i kapitlet er at man ennå ikke har sett at det markedsbaserte system gir tilstrekkelig incentiv til investeringer i ny kapasitet. En forklaring er at vi arvet overskuddskapasitet fra planleggingsperioden slik at tiden ennå ikke er inne til å se hva markedet vil komme frem med. Men man skal være klar over reelle farer her. En enkelt investering i elproduksjon (atomkraftverk i Finland, et kullkraftverk i Danmark) kan være så stor at det er vanskelig for investor ikke å innse virkningen på prisen. Videre vil en tilstrekkelig stor investering kreve koordinering med kapasiteten til transmisjonsnettet. Dette er et naturlig monopol og er under offentlig kontroll ved eie eller regulering.

Et markedssystem må overvåkes kontinuerlig for å hindre fremvekst av markedsrett. Men det trengs ikke så mange aktører før markedsmakten ikke er noe problem. Allerede 2 aktører gir en annen løsning enn 1. El er et homogent produkt. Det er generelt ingen fysisk kopling mellom en spesifikk produsent og en spesifikk forbruker. Et problem i elsektoren er at det ikke er så lett å identifisere bruk av markedsrett. I kapitlet nevnes muligheten for en produsent innenfor et importområde til å øke prisen når det oppstår flaskehalser i transmisjonsnettet. Imidlertid vil det være slik at prisen i et importområde *skal* være høyere enn systemprisen utenfor i en samfunnsøkonomisk optimal situasjon.

Et integrert markedssystem for el gjør det lettere å innføre en kostnadseffektiv miljøpolitikk. Bruk av enhetlige avgifter på utslipp av vil gi et kostnadseffektivt incitament over hele Nord Pool området til å redusere produksjon fra produksjonsenheter som slipper ut CO₂ i forhold til CO₂ innhold per kWh. Men den politiske interesse for grønne sertifikater kan skygge for det faktum at vindmøller subsidieres. Det samfunnsøkonomisk korrekte investeringsincitament bør kun gis ved at vindmøller ikke vil betale noen CO₂ avgift. Subsidier må begrunnes på en annen måte.

Særlig sagkyndig, Niels Thygesen

I de seneste år er den danske økonomi blevet betraktet som relativt vellykket og udramatisk i forbindelse med vurderinger fra internasjonale organisationer. Den blev undertiden betegnet som "to-procents økonomien", for fire vigtige indikatorer syntes at stabilisere sig omkring dette tal: den reale vækst, overskuddet på de offentlige finanser, overskuddet på betalingsbalancens løbende poster og inflationen. Det var et imponerende præstationsniveau, navnlig sammenlignet med de fleste europæiske lande. Men i 2005 har de internationale økonomiske kommentatorer måttet spærre øjnene op, for Danmark har i dette år haft en tre-procents økonomi mht. den reale vækst og de to overskud. Heldigvis er inflationen ikke fulgt med op, og denne kombination af indikatorer er helt opsigtsvækkende i et sammenlignende perspektiv. At væksten har kunnet øges samtidig med stigende overskud på de offentlige finanser og på betalingsbalancen og med en stabilt moderat prisstigningstakt har ikke mange sidestykker i vor egen historie eller sammenlignet med andre lande. Kapacitetsgrænsen bliver hårdt testet i 2005-06; Danmark har udsigt til, i konkurrence med den stærkt ophedede islandske økonomi, at få det største pres på sine ressourser – målt ved størrelsen af afstanden mellem faktisk og "potentielt" nationalprodukt, jfr. OECD's netop offentliggjort Economic Outlook – af noget industriland i 2006. Formandskabet har i øvrigt været nøgternt i sine vurderinger; den nævnte OECD oversigt har væksttal for Danmark i 2006-07, der ligger op imod en halv procent højere i såvel 2006 som 2007, men også lidt hurtigere vækst for de øvrige industrilande.

Den forståelige glæde over disse meget positive træk af den danske økonomiske situation bør suppleres af to overvejelser:

- (1) Har vi, selvom det foreløbig er gået godt, bragt os i en situation med for store risici for overophedning? Herunder kunne formandskabet have fulgt op på diskussionen i rapporterne fra efteråret 2004 og foråret 2005 ved at på ny at spørge om det var påkrævet at stimulere økonomien så kraftigt som det skete ved de i 2004 gennemførte skattelettelser. Formandskabet

argumenterede dengang – med rette – at der allerede var et markant op-sving i gang og ikke noget behov for at vække finanspolitikken. Et tilbageblik på denne diskussion ville have været nyttigt.

- (2) Gøres der tilstrækkeligt til at hæve kapacitetsgrænsen i dansk økonomi? Dette er til gengæld et centralt tema i begge rapportens to kapitler, og det er meget svært at være uenig med formandskabet i, at der bør gennemføres yderligere initiativer for at øge arbejdsudbuddet gennem lettelser af skatten på arbejde og afkortning eller gradvis nedtrapning af dagpengene samt mindske risikoen for hurtigere prisstigninger gennem skærpet konkurrence.

Kapitel 1 indeholder en grundig og værdifuld undersøgelse af beskatningen af ejerboliger, der påviser dels at denne beskatning har et væsentligt lavere niveau end afkastet af andre formuegoder, dels at den skaber meget betydelige kapitalgevinster, som er meget skævt fordelt mellem forskellige indkomstgrupper samt geografisk. Af de to foreslåede metoder til at bringe beskatningen af ejerboliger op i et nogenlunde neutralt niveau, må nok forhøjelsen af den løbende beskatning fra det i dag observerede på kun ca. 0,6% af værdien foretrækkes frem for den mere komplicerede beskatning af realiserede kapitalgevinster – selv om formandskabet har gjort en god indsats ved at skitsere beskatning efter en saldometode, som burde fjerne de fleste betænkeligheder ved en ny skat af denne karakter. Der foreligger i øvrigt også en del udenlandske erfaringer med kapitalgevinstbeskatning af ejerboliger, som kunne inddrages i den fremtidige danske analyse af forslaget.

Kapitel 2 om konkurrencens betydning for vækst er godt på linie med såvel nyere akademisk litteratur som de anbefalinger OECD i det seneste par år har rettet til medlemslandene på dette område, herunder til Danmark i foråret 2005. Danmark er tydeligvis ikke et af de lande der har størst problemer med at sikre effektiv konkurrence i de mere afskærmede sektorer, ligesom den danske markedsbaserede tjenesteydelsessektor lade til at fungere ganske godt i international sammenligning. Alligevel er det velmotiveret at rapporten ser kritisk på såvel de institutionelle rammer for dansk konkurrencepolitik (og begrundet forslag om en svækkelse af de erhvervsmæssige interesser i Konkurrencerådet og en skærpelse af sanktionerne i kartelsager med mulighed for ”leniency” for virksomheder, der samarbejder med myndighederne) samt den danske defensive holdning til den liberalisering af handel med og etableringsret for tjenesteydelser, som Europa-kommissionen har foreslået. Der vil i høj grad være brug for de yderligere ressourcer af tjenesteydelser i dansk økonomi i de nærmest kommende år og det aftagende pris- og lønpres, som gennemførelsen af Direktivet om tjenesteydelser kunne medføre.